

Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044-203000
www.hkr.se

EXAMENSARBETE

Hösten 2013

Lärarytildningen

Musik är något som alla kan fångas i

En studie om musikens roll i tematiskt arbete i
förskolan.

Författare
Emma Nilsson
Frida Mårtensson

Handledare
Michael Eylers

Musik är något som alla kan fångas i

En studie om musikens roll i tematiskt arbete i förskolan.

Författare: Emma Nilsson och Frida Mårtensson

Abstract

Uppsatsen baseras på en kvalitativ forskningsmetod och behandlar området musik i tematiskt arbete. Det som undersökts i studien är musikens roll i tematiskt arbete i förskolan, om musiken används som ett mål i sig eller som ett medel för andra ämnen. Metoden för studien är kvalitativa intervjuer.

Den teoretiska utgångspunkten för studien är utvecklingspedagogiken. Resultatet av studien är att musiken använts i tematiskt arbete som medel för att utveckla barns språk, sociala förmågor, förmåga att uttrycka känslor, som underhållning och för att måla till. Musiken i de tematiska arbetena har också använts som mål för att utvidga barns musikaliska vyer samt utveckla barns förmåga att klappa takter och urskilja ljud. I de tematiska arbeten som undersökts fungerade musiken både som mål och medel. När musik är ett mål i sig har den använts både medvetet och omedvetet av förskollärarna. Det som varit avgörande för hur medvetet musiken använts är förskollärarnas eget intresse för musik.

Ämnesord: förskola, musik, mål eller medel, tematiskt arbete, utvecklingspedagogik.

INNEHÅLL

Förord.....	1
1 INLEDNING.....	2
1.1 Bakgrund.....	2
1.2 Forskningsområde.....	3
1.3 Syfte.....	3
1.4 Problemformuleringar.....	3
1.5 Definition av begrepp.....	4
2 LITTERATURGENOMGÅNG.....	5
2.1 Teoretisk bakgrund.....	5
2.2 Tematiskt arbete.....	7
2.2.1 Historik.....	7
2.2.2 Nutid.....	8
2.3 Musik.....	8
2.3.1 Musikens plats i förskolan, då och nu.....	8
2.3.2 Musik- medel eller mål.....	9
3 METOD.....	11
3.1 Metodval.....	11
3.1.1 Kvalitativ intervju.....	11
3.2 Urval.....	13
3.3 Genomförande.....	13
3.4 Etiska överväganden.....	14
3.5 Bearbetning och analys.....	15
4 RESULTAT OCH ANALYS.....	16
4.1 Förskola ett.....	16
4.1.1 Förskolans beskrivning av temat - Dans, rörelse och musik.....	16
4.1.2 Presentation av förskollärare A och hennes version av temat.....	17
4.1.3 Presentation av förskollärare B och hennes version av temat.....	18
4.2 Analys av respondenternas (A och B) beskrivning av det tematiska arbetet.....	19
4.2.1 Musik som mål.....	19
4.2.2 Musik som medel.....	20
4.2.3 Musikens roll i det tematiska arbetet.....	20
4.3 Förskola två.....	21
4.3.1 Förskolans beskrivning av temat - Klas Klättermus.....	21
4.3.2 Presentation av förskollärare C och hennes version av temat.....	21
4.3.3 Presentation av förskollärare D och hennes version av temat.....	22
4.4 Analys av respondenternas (C och D) beskrivning av det tematiska arbetet.....	23
4.4.1 Musiken som mål.....	23
4.4.2 Musiken som medel.....	23
4.4.3 Musikens roll i det tematiska arbetet.....	24
5 DISKUSSION.....	25
5.1 Metoddiskussion.....	25
5.2 Resultatdiskussion.....	26
5.2.1 Musiken som mål.....	26
5.2.2 Musik som medel.....	28
5.2.3 Musikens roll i tematiskt arbete.....	29
5.3 Sammanfattning och slutsatser.....	30
6 REFERENSER.....	32
7 BILAGOR.....	34

Förord

Det mest givande under examensarbetets gång har varit att besöka förskolorna som undersökningen grundar sig på. Där fick vi inspiration från förskolornas genomförda tematiska arbeten till vår framtida yrkesroll. Bearbetning och analys av empirin har också varit berikande kunskapsmässigt, eftersom det gett oss nya insikter.

Först och främst vill vi tacka de medverkande respondenterna för deras bidrag till vårt examensarbete. Utan er hade examensarbetet inte blivit vad det är idag. Ytterligare tack riktas till vår handledare Michael Eylers, som väglett och inspirerat oss när vi som mest behövt det.

Våra familjer med sin förståelse och uppmuntran har varit en stor hjälp under processens gång, tack till er! Avslutningsvis vill vi tacka varandra för ett gott samarbete som skapat ett trevligt avslut på vår förskolläraryrkesutbildning.

/ Emma Nilsson & Frida Mårtensson

1 INLEDNING

1.1 Bakgrund

Vid tidigare uppsatsskrivning undersökte vi, två blivande förskollärare, tillsammans musikens betydelse för förskolebarns talspråsutveckling. Då undersökte vi hur musiken som medel utvecklar talspråket. Ett par terminer senare kvarstår intresset för musiken, men nu vill vi undersöka musikens roll i tematiskt arbete för att vi har upplevt att tematiskt arbete förekommer på en hel del förskolor idag. Uppsatsen är producerad av oss båda och därmed har vi lika stor delaktighet i undersökningen och texten.

Skolverket (2010, s. 7) beskriver att det finns fördelar med tematiskt arbete: ”Med ett temainriktat arbetssätt kan barnens lärande bli mångsidigt och sammanhängande.” Vidare beskriver Skolverket (2010) att förskolan ska arbeta med musik för att gynna barnens utveckling och lärande.

I det Pedagogiska programmet för förskolan (1987) beskrivs det att tematiskt arbete genom tiden har haft olika namn och arbetssättet varierat. När arbetssättet uppkom på 1800-talets slut hette det arbetsmedelpunkt, men vi tolkar det som att innebörden var ungefär detsamma som idag. Då innebar tematiskt arbete att ett område fick stå i fokus för att skapa en förståelse och ett sammanhang kring området (Doverborg & Pramling, 1988; Lindqvist, 1989). Idag karakteriseras detta arbetssätt av att flera ämnen sammansmälts till en helhet. Innehållet är då i centrum och sätts i ett praktiskt sammanhang (Nilsson, 2007).

Precis som det tematiska arbetssättets långvariga tradition i förskolan har musiken haft en given plats i förskolans verksamhet. Sedan 1800-talet har sången haft en betydande roll i verksamheten för barn. Till att börja med var innehållet främst religiöst och senare fick sången en roll som uppfostringsmetod (Vallberg Roth, 2011). Idag ska musik och sång också vara en självklar del i förskoleverksamheten, eftersom läroplanen för förskolan poängterar att förskolan ska arbeta för att alla barn utvecklar en förmåga att uttrycka sig genom musik (Skolverket, 2010).

1.2 Forskningsområde

Det finns en varierad mängd information inom undersökningens områden som är musik och tematiskt arbete. Inom området musik i förskolan påträffas i första hand vetenskapliga artiklar publicerade vid det akademiska forumet Nordisk Barnhageforskning. Ett par avhandlingar inom området musik i förskolan har också gått att få tag på. Artiklarna och avhandlingarna berörde i stora drag hur barn lär musik och hur pedagoger lär barn musik, samt musikens plats i förskolan.

Undersökningsområdet tematiskt arbete tycks vara mindre utforskat. Detta eftersom vi upplevde svårigheter i att hitta skrifter på vetenskaplig nivå inom området. Det finns dock gott om litteratur som berör den historiska bakgrunden tematiskt arbete har haft inom förskoleverksamheten genom åren och även en hel del metodböcker.

Den kunskapslucka vi kan skymta inom området musik i förskolan är musikens roll i det tematiska arbetet. Hur används musiken där? Blir musiken i det tematiska arbetet ett medel för annat lärande eller mål för att utveckla musikaliska färdigheter?

1.3 Syfte

Syftet med vår undersökning är att ta reda på musikens roll i det tematiska arbetet i förskolan. Vi vill undersöka om musiken används för att utveckla musikaliska förmågor och färdigheter hos barnen eller om musikens användningsområde är att främja och synliggöra andra färdigheter och kunskaper.

1.4 Problemformuleringar

Vilken roll har musiken som del i det tematiska arbetet?

På vilket sätt används musiken som medel för att utveckla andra färdigheter än musikaliska, i det tematiska arbetet?

På vilket sätt används musiken som mål för att utveckla musikaliska färdigheter i det tematiska arbetet?

1.5 Definition av begrepp

Tematiskt arbete - olika ämnen som integreras i ett temaområde för att skapa ett sammanhang i lärandet under en avgränsad period.

Musik - sång, rytm, instrument, låtar så som musikstycken, visor, ramsor.

Musik som mål - där musiken är ett mål för att uppnå musikaliska färdigheter.

Musik som medel - där musiken används som medel för att uppnå andra färdigheter.

Musikaliska färdigheter/förmågor - kunskaper inom musikämnet

Estetisk verksamhet - verksamhet som kan innehålla; musik, poesi, dans, drama, bild

Förskollärare - person med förskolläraryrket.

Barnskötare - person med barnskötaryrket

Pedagoger - samlingsnamn för både förskollärare och barnskötare

2 LITTERATURGENOMGÅNG

Dispositionen för litteraturgenomgången är upplagd som så att vi börjar med att beskriva uppsatsens teoretiska bakgrund. Därefter beskrivs ett tematiskt arbetssätt utifrån ett historiskt- och nutidsperspektiv. Avslutningsvis behandlas musikens plats i förskolan, samt musik som mål eller medel.

2.1 Teoretisk bakgrund

Den teoretiska utgångspunkt som använts i denna undersökning har baserats på utvecklingspedagogiken. Teorin består av dessa grundpelare: erfارande, riktadhet, urskiljning och variation, lärandets objekt och akt samt metasamtal (Pramling Samuelsson, Asplund Carlsson 2003; Pramling Samuelsson, Asplund Carlsson, Olsson, N. Pramling, Wallerstedt 2009; Pramling Samuelsson, Asplund Carlsson, Olsson, N. Pramling, Wallerstedt 2011).

I denna teoretiska bakgrund kommer utvecklingspedagogikens uppkomst, grundpelare och kritik till teorin presenteras bit för bit. Valet av att presentera teorin endast under rubriken ”Teoretisk bakgrund” i litteraturkapitlet grundar sig på att vi vill ge sammanhängande och överskådlig beskrivning av teorin. Användandet av teorin kan sedan ses i kapitlet ”Resultat och analys” och ”Resultatdiskussion”.

Utvecklingspedagogikens uppkomst

Utvecklingspedagogiken har sitt ursprung ur fenomenografin som växte fram på 1970-talet. Fenomenografin syftar till att få syn på människors egen livsvärld och människans sätt att förstå den omgivande världen. En del av grunden i fenomenografin är att få syn på och bli medveten om sitt eget lärande. Detta för att få reda på de olika sätten att tänka om något specifikt. Utifrån information om de olika tankesätten kan det framgå vilka olika variationer av tankesätt som förekommer och hur dessa kan kategoriseras fram. På liknande sätt är grunden i utvecklingspedagogiken att ge barnen möjligheter och förutsägningar att upptäcka delar ur sin egen och andra livsvärld, så att världen blir synlig både för sig själv, vuxna och andra barn (Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson, 2003).

Erfarande

Begreppet erfarande i utvecklingspedagogiken innebär att barnet utifrån en upplevelse, även kallad erfarenhet, får uppleva det osynliga genom att erfara. Vid ett erfarande blir barnet medvetet om en specifik del i erfarenheten genom att någon riktar barnets uppmärksamhet mot denna specifika del (Pramling Samuelsson et al, 2011). Ett förtydligande exempel vi kan ge är att barnet dagligen kan lyssna på musik och bli medvetet om att musiken är skapad av specifika instrument genom att uppmärksammas på detta.

Riktadhet

För att barnet ska kunna utveckla en förmåga eller kunskap behöver barnets intresse riktas mot ett fenomen, så att det övriga runt omkring kan sällas bort och sättas utanför fokus. Detta kallas riktadhet. Läraren riktar därför barnets koncentration mot det läraren önskar att barnet ska utveckla en förmåga eller kunskap för (Pramling Samuelsson, Asplund Carlsson, 2003).

Urskiljning och variation

För att kunna erfara krävs det att det som ska läras varierar och att barnets uppmärksamhet riktas mot en variation för att möjliggöra för barnet att kunna urskilja detta fenomen. Exempel på detta: om barnet ska lära sig att en låt är spelad av flera olika instrument, är det inte tillräckligt att lyssna på låten flera gånger. Det krävs variation av låtar där de olika instrumenten i låten kan urskiljas och en riktadhet mot detta. När detta sker kan barnet urskilja de olika instrumenten (Pramling Samuelsson et al, 2009).

Lärandets objekt och lärandets akt

I utvecklingspedagogiken talas det om lärandets objekt och lärandets akt. Lärandets akt är ett annat ord för en persons tillvägagångssätt för att lära sig något. Lärandets objekt är det specifika fenomen som barnet ska utveckla en kunskap eller förmåga för, exempelvis att förstå att en låt är uppbyggd av flera olika instrument (Pramling Samuelsson, Asplund Carlsson, 2003).

Metasamtal

Ett verktyg inom utvecklingspedagogiken är metasamtal. Detta samtal används för att göra barnen medvetna om något specifikt. Metasamtal är ett samtal om lärandets akt, hur barnet lär något specifikt. Metasamtal kan även vara ett samtal om barnens tankar kring ett lärandeobjekt, det vill säga hur barnen tänker och varför barnen tänker som de gör kring det som förväntas läras (Pramling Samuelsson et al, 2009).

En annan aspekt på barns lärande

I Ericssons avhandling (2002) beskriver de medverkande i studien sin tro på att lärande främst sker i specifika lärsituationer där kunskap förmedlas via läraren. Författaren har i sin studie, tvärtemot de medverkandes tankar om kunskapsinläring, kommit fram till att ett omedvetet lärande sker även i situationer som inte är tänkta att vara lärande situationer. Exempelvis att sångtexter och melodier kan läras omedvetet vid passivt lyssnande, detta kallar Ericsson (2002) förströdd tillägnelse.

Perspektivet som Ericsson (2002) kallar förströdd tillägnelse kan ses som en möjlig motvikt till det utvecklingspedagogiska perspektivets syn på lärande. Ericsson (2002) menar att omedvetet lärande kan ske, till skillnad från utvecklingspedagogiken som menar att lärande sker i samband med att ett specifikt lärandeobjekt kunnat urskiljas efter erfارande, riktadhet och variation.

2.2 Tematiskt arbete

2.2.1 Historik

På slutet av 1800-talet nådde tematiskt arbete den svenska barnomsorgen. Då kallades detta arbetssätt arbetsmedelpunkt och innebar att verksamheten under en avgränsad tid fokuserade sitt arbete på ett specifikt område. Syftet med arbetsmedelpunkten var att barnen skulle utveckla självkänedom samt få sammanhang och överblick i det som skulle läras (Doverborg, Pramling, 1988; Karlholm, Sevón, 1990; Eriksson, 1989).

Det nästkommande begrepp som användes för att namnge tematiskt arbete var intressecentrum. På 1930-talet utvecklades intressecentrum ur arbetsmedelpunkten. För att starta ett intressecentrum utgick arbetet från barnens intressen och upplevelser, exempelvis från ett studiebesök (Doverborg, Pramling, 1988; Karlholm, Sevón, 1990).

När pedagogiskt program för förskolan utkom år 1987 fick barn från ett och ett halvt års ålder börja förskolan. I detta program presenterades hur personal i förskolan skulle arbeta, för då fick personalen huvudansvaret för den pedagogiska planeringen (Karlholm, Sevón, 1990). Den pedagogiska planeringen skulle innehålla ett temainriktat arbetssätt. Det innebar att ett lärande i en autentisk kontext skulle erbjudas, för att skapa en helhet för barns tidigare erfarenheter och det nya lärandet (Pedagogiskt program för förskolan, 1987).

2.2.2 Nutid

Det faktum att tematiskt arbete är aktuellt än idag kan ses i läroplanen för förskolan som bekräftar att genom ett tematiskt arbete kan lärandet bli mångsidigt och sammanhängande för barnen (Skolverket, 2010). Att bedriva sin verksamhet på detta sätt innebär att det sker en integrering av läroplanens olika delar. Dessa sammankopplas med ett område för att kunna arbetas med på många olika sätt (Loughran, 2005).

Ämnesuppdelning har en stark tradition inom utbildningsväsendet. Nackdelarna med ämnesuppdelad verksamhet menar Nilsson (2006) är att utbildningens sammanhang går förlorat och en splittring i kunskapen kan upplevas eftersom de lärande inte kan fullfölja en process när ämnena är uppdelade. Vid ett tematiskt arbete får kunskapen ett sammanhang där delarna synkroniseras och inte plötsligt avbryts (Nilsson, 2006).

Det har visat sig att barn lär sig mer genom tematiskt arbetssätt i jämförelse med traditionell ämnesundervisning. Detta för att barnens intresse och motivation då ökar (Yorks och Follo, 1993). Ytterligare fördel med tematiskt arbete är att det uppstår en förväntan på det som ska läras (Nilsson, 2006). Ett tematiskt arbete ska ha en så stor dragningskraft för barnen, att barnen inte kan vänta tills nästa gång arbetet forstätter (Loughran, 2005).

Det tematiska arbetet har använts på olika sätt genom tiden men syftet har i stort sätt varit detsamma. Tidigare var syftet med tematiskt arbete att verksamheten riktar in sig på ett område under en lägre period (Pedagogiskt program för förskolan, 1987). Syftet idag är att barns kunskaper fördjupas inom ett område (Persson & Wiklund, 2008).

2.3 Musik

2.3.1 Musikens plats i förskolan

Estetisk verksamhet i förskolan har sedan lång tid tillbaka ofta används som en metod för att lära sig olika färdigheter och kunskaper. I denna metod finns möjligheter för barnen att både använda hela kroppen i rörelse och de olika sinnen (Pramling Samuelsson, Sheridan & Hansen, 2013). Idag visar läroplanen på estetikens plats i förskolan eftersom att förskolan ska arbeta för att utveckla barnens färdigheter i att kunna uttrycka sig i rörelse, sång och musik (Skolverket, 2010).

Den vanligaste aktiviteten inom musik i förskolan är sång (Pramling Samuelsson et al, 2013; Holmberg, 2012). Av de inomhusaktiviteter som förekommer i förskolans verksamhet

innehåller 43 % av 24 förskolors inomhusaktiviteter musik. Av dessa aktiviteter med musik är huvudparten sång och det näst vanligaste är lyssnande på musik utan pedagog. Det som förekommer minst antal gånger inom aktiviteter med musik är användandet av instrument. Det har dock visat sig att oavsett förskolans kvalitet på de estetiska aktiviteterna, så har de en stor plats i förskolan (Pramling Samuelsson et al, 2013).

Vilken musik får plats i förskolan? Fagius (2007, s. 76) framhåller att ”Många av Alice Tegnér's barnsånger har sjungits under hela 1900-talet och har blivit en odödlig sångskatt”. Exempel på sånger av Alice Tegnér är *Ekorren satt i granen*, *Bä, bä vita lamm*, *Mors lilla Olle*. Still (2011) bekräftar detta genom att poängtera att 1900-talets sånger däribland Tegnér's ännu återfinns vid sång i den pedagogiska verksamheten. Det har visat sig att pedagoger främst använder sig av traditionella sånger före populärkulturella i förskolan. Anledningen till att denna typ av sånger främst används är för att bevara dess kulturella värde och för att förmedla samhällsliga värden som finns i sångtexterna (Still, 2011). När populärkulturell musik från barnens vardag återfinns på förskolan är detta vanligast när barnen själva letar fram musiken genom datorn (Holmberg, 2012).

2.3.2 Musik- medel eller mål

Estetiken i förskolan används till stor del som medel och mer sällan är det de estetiska innehållen i sig som sätts i fokus (Pramling et al, 2013; Holmberg, 2012). Ett exempel vi kan se på när musiken används som medel är när musik finns i bakgrunden i förskoleverksamheten. Detta kan förekomma vid vilan för att barnen ska bli lugna utan att musiken och musiklyssnandet är i fokus.

Vid musik med sång används sången framförallt som medel för att utveckla andra färdigheter än de musikaliska färdigheterna hos barnen. Vidare beskriver Holmberg (2012) att sången hade tre funktioner i hennes studie. En funktion med sången var att skapa gemenskap, en annan att föra vidare en tradition och den tredje var att sång fungerade som en övergång mellan aktiviteter (Holmberg, 2012).

I förskolor används musiken också till att utveckla sociala förmågor hos barnen (Still, 2011; Ehrlin, 2012). Ett sätt att stärka dessa genom sången är att pedagogerna väljer ut sånger som kopplas till samhällets värdegrundsfrågor (Still, 2011). Ett annat sätt att utveckla sociala förmågor är att barnen aktivt deltar i aktiviteter med musik, för att få del av den sociala gemenskapen (Ehrlin, 2012).

En annan aspekt av musik som medel är när sång och sångtexter används som hjälp för barn att utveckla sin språkförståelse (Still, 2011; Ehrlin, 2012). Vid sång skapas ett sammanhang som underlättar språkförståelsen för att sången erbjuder ord som sammankopplas med bilder eller rörelser (Ehrlin, 2012).

Barns vardag är ofta fylld av musik på ett eller annat sätt. Trots detta är det betydelsefullt att bygga vidare på barns musikintresse. Genom ett medvetet användande av musik inom förskoleverksamheten kan barnens fortsatta musikintresse utvecklas (Still, 2011).

Pedagogerna i förskolan är noga med att erbjuda barnen aktiviteter med musik, däremot är det svårt att finna vilka mål i dessa aktiviteter som utvecklar barnens musikaliska färdigheter. Fokus för pedagogerna är att använda musiken som underhållning snarare än att samtala om musiken för att rikta uppmärksamheten mot den (Still, 2011). Förskolor använder framförallt musiken som mål när de väl använder sig av instrument. I samband med att instrumentanvändande har barnen fått möjlighet att utveckla sina musikaliska färdigheter (Holmberg, 2012).

Genom att rikta barns uppmärksamhet mot exempelvis tonhöjder, tempo, rytm, puls används musiken som ett medvetet musikaliskt mål. Det medför att barnen utvecklar sina musikaliska färdigheter (Still, 2011).

3 METOD

Metodkapitlet innehåller först vår metod förankrad i metodologisk litteratur, därefter presenteras de urval som gjorts för att genomföra studien. Avslutningsvis beskrivs de etiska överväganden som genomförts och hur resultatet analyserats och bearbetats. Med andra ord kan processen här följas från datainsamling till analys och bearbetning av resultatet.

3.1 Metodval

Denna studie har baserats på kvalitativ forskningsmetod vilken karakteriseras av att ord är det som analyseras, dessa ord hör därför samman med en metod som söker en beskrivning av ett fenomen. Vid kvalitativ metod är det forskaren som är den som värderar och tolkar, därför ses kvalitativ metod som en metod där forskaren har en påverkan i materialet. Metoden används gärna i samband med mindre studier där ett mindre antal människor medverkar (Denscombe, 2000). I den kvalitativa metoden kommer undersökaren tätt inpå både forskningsmiljön och forskningsobjektet, vilket är fördelaktigt för att den som undersöker får en bredare bild av forskningsområdet (Ahrne och Svensson, 2011). En nackdel vi haft i åtanke är att det inte går att förbise undersökarens uppsåt med undersökningen, vilket kan medföra att materialet inte blir helt objektivt (Kvale & Brinkmann, 2009; Denscombe, 2000).

3.1.1 Kvalitativ intervju

Vi har valt att använda oss av kvalitativ intervju där forskaren kan vara flexibel med frågornas ordningsföljd och justera frågorna efter omständigheterna. Detta är fördelaktigt för att få en utvidgad överblick över undersökningsområdet (Ahrne, 2011; Denscombe). Vidare beskriver Denscombe (2000) att denna flexibla intervjuform tillsammans med en färdig sammanställning av frågor som utgångspunkt, kallas för semistrukturerad intervju. Validitet är ett begrepp som förklarar hur riktig en undersökning är och om det som skulle undersökas verkligen har undersökts (Denscombe, 2000; Kvale och Brinkmann, 2009). Med tanke på validiteten använde vi oss av en semistrukturerad intervjusammanställning av frågor för att inte missa relevant information i förhållande till vår undersöknings syfte.

För att dokumentera våra semistrukturerade intervjuer har vi använt oss av ljudupptagare. Fördelen med ljudupptagare vid intervju är att intervjuaren får ett komplett och bestående material. Nackdelarna är att kroppsspråk, mimik och gester förbises i denna metod (Denscombe, 2000). För att motverka ljudupptagarens svagheter kan anteckningar

komplettera materialet. Vi valde dock att inte föra anteckningar, eftersom vi eftersträvade hög närvaro av oss som intervjuare. Vi prioriterade ögonkontakt och att kunna bekräfta respondentens svar.

Utifrån ljudmaterialet har vi kunnat överföra samtalet till text, det vill säga transkribering. Transkribering är betydelsefull för att det underlättar för undersökaren att hitta information vid sökande i materialet. Att söka i skriftligt material är lättare än att behöva lyssna igenom inspelningen om och om igen (Denscombe, 2000)

Det existerar inte en korrekt översättning från muntligt tal till skriftlig form som är objektiv, eftersom undersökarna alltid tolkar sitt material (Kvale och Brinkmann, 2009). Vi har vid intervjun valt att återge respondenters svar mer exakt, därför har vi låtit både slang och ofullständiga ord finnas med i transkriberingen. Detta för att lägga så lite tolkning som möjligt i det insamlade materialet.

Respondenterna intervjuades var för sig var för att de inte skulle påverka varandra. Denscombe (2000) beskriver att när flera personer deltar vid intervju kan vissa åsikter dominera andras och därmed medföra att respondenterna påverkar varandras svar. Båda uppsatsförfattarna deltog vid de semistrukturerade intervjuerna, detta medförde att båda kunde ställa relevanta följdfrågor och att båda vid vidare bearbetning av materialet hade lika stor insikt i respondenternas svar.

Intervjuerna kan medföra att respondenterna blir stressade av situationen och därmed försöker konstruera rätta svar istället för att delge sin version av det berörda ämnet. Genom att inleda med direkta lättbesvarade frågor för att värma upp och sedan övergå till frågor som djupare berör det undersökta ämnet, skulle detta kunna motverkas.

I samband med intervjuer förekommer en omedveten maktrelation eftersom samtalet redan är delvis förutbestämt (Kvale och Brinkmann, 2009). Vi har tagit hänsyn till denna maktrelation genom att delge respondenterna information om undersökningens syfte före intervjun. Däremot har intervjufrågorna inte delgivits respondenterna i förväg, då en möjlig effekt av det skulle kunna vara att respondenterna hade konstruerat sina svar efter intervjufrågorna. Detta kan sägas stärka uppsatsens tillförlitlighet, det vill säga reliabilitet.

3.2 Urval

Urvalet utgick från förskolor i Kristianstad kommun. Nästa steg i urvalet var att finna förskolor som arbetat med ett tematiskt arbete där musik förekommit. För att ta reda på vilka som hade de rätta kriterierna, ringde vi upp ett antal förskolor. Kriterierna som efterfrågades var en förskola med två pedagoger som arbetat med ett tematiskt arbete som innehöll musik. De första två förskolorna som svarade att de hade arbetat på detta sätt, för inte allt för länge sedan, erbjöds att delta i studien.

Valet av att innefatta två förskolor med två olika tematiska arbeten med två pedagoger på varje förskola, har grundats på att vi mer djupgående ska kunna studera deras arbetssätt och jämföra dem. Descombe (2000) beskriver att detta urval kallas för subjektivt urval. Respondenterna väljs då ut med ett speciellt syfte för att få fram så relevant information som möjligt gällande undersökningens förväntade innehåll. Fördelen med subjektivt urval är att personerna som väljs ut redan har betydelsefull information om det område som ska undersökas (Descombe, 2000).

3.3 Genomförande

Till att börja med formulerades frågorna så att de förväntade svaren skulle kunna passa till vårt syfte. En del av frågorna formulerades för att sätta igång ett förtroendefullt samtal, några var även mer specificerade frågor i det fall att respondenterna inte skulle förstå huvudfrågan. För att försäkra oss om att vi och respondenterna var införstådda med begreppen intervjun baserades på formulerades även en begreppsdefinition inför intervjun, så att vi skulle ha samma utgångspunkt vid intervjun. (Se bilaga).

Vi har tidigare beskrivit maktrelationen som finns vid intervjuer, när intervjuarna har förutbestämda samtalsämnen. Kvale och Brinkmann (2009) beskriver att det finns maktstrukturer under intervjuer och att intervjuaren ska reflektera över dem. Detta är något vi haft i åtanke och reflekterat över för att mildra maktövertaget. Den fysiska miljön kan vara en möjlig faktor i påverkandet av maktbalansen. I och med att vi som intervjuare redan har maktövertagande med våra förutbestämda samtalsämnen valde vi att ge respondenterna makten i valet av den fysiska miljön. Intervjuerna genomfördes på respektive förskola som delgivit oss sitt intresse. Samtliga respondenter valde ut ett litet avskilt rum där intervjuerna kunde genomföras ostört. Båda uppsatsförfattarna var närvarande och delaktiga i intervjun.

Under intervjuerna användes två ljudupptagare samtidigt för att försäkra att materialet inte skulle kunna försvinna eller i det fall att en ljudupptagare skulle sluta fungera. Under intervjun med respondent D stängdes ljudupptagaren av vid intervjuns slut. Respondenten ville sedan göra ett tillägg och då sattes ljudupptagaren på igen för att spela in tillägget.

Efter intervjuerna kontaktades förskolorna en gång till för att fråga om möjligheten fanns att ta del av deras skriftliga underlag till det tematiska arbetet som låg till grund för intervjun. Vi fick ta del av det skriftliga underlaget.

3.4 Etiska överväganden

Det är viktigt för intervjuarna att vara insatta i de etiska riktlinjer som finns för forskning poängterar Kvale och Brinkmann (2009). Vi som intervjuare har satt oss in i dessa. Respondenterna i undersökningen har muntligt delgivits de forskningsetiska principerna som tillhör humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning.

Vi som intervjuare har delgivit respondenterna vilken roll de har i undersökningen och att deras medverkan i undersökningen är frivillig. Denna princip i de forskningsetiska principerna, benämns informationskravet (Vetenskapsrådet).

Samtycke till medverkan i undersökningen har inhämtats från respondenterna genom telefonkontakt. Respondenterna har meddelats att de har rätt avbryta sitt deltagande i undersökningen oavsett orsak och utan påföljder. I det fall respondenterna beslutar sig för att avbryta undersökningen kommer detta ske utan övertalning. Denna princip i de forskningsetiska principerna, benämns samtyckeskravet (Vetenskapsrådet).

I våra insamlade uppgifter kommer personerna som intervjuats inte kunna identifieras. Därför har vi använt bokstäver istället för namn. Denna princip i de forskningsetiska principerna, benämns konfidentialitetskravet (Vetenskapsrådet).

Materialet kommer att förstöras efter projektet för att detta inte ska kunna användas utav andra. Så att materialet inte kommer ”användas för beslut eller åtgärder som direkt påverkar den enskilde” (s. 14, Vetenskapsrådet). Denna princip i de forskningsetiska principerna, benämns nyttjandekravet.

3.5 Bearbetning och analys

Efter intervjuerna transkriberades ljudfilerna av oss. Respondenternas namn byttes ut till en bokstav i samband med transkriptionen. Förskolorna fick vars en siffra som namn. Övriga namn som nämndes i ljudfilerna fick i transkriptionerna nya påhittade namn. Vi som intervjuare fick även i transkriptionen vars ett påhittat namn i form av en siffra, detta för att våra namn inte har någon avgörande betydelse för undersökningens syfte.

För att ge mer tyngd åt förskolans beskrivning av det tematiska arbetet inhämtades även förskolornas översiktliga planering och utvärdering av sitt tematiska arbete. Detta material bearbetades på så sätt att de mål, syften och metoder som kunde urskiljas ur beskrivningen presenterades i text i resultatdelen.

Vid bearbetning av materialet valdes bitar ut ur resultatet som visade på respektive respondents presentation av sitt tematiska arbete. I resultatet valde vi att presentera förskolorna och respondenterna var för sig för att deras utsagor skulle kunna bidra med en bredare bild av temat. Då ges deras olikheter och likheter möjlighet att synas.

Förskolornas tematiska arbete analyserades var för sig. Respondenternas svar ur respektive tematiska arbete kategoriserades före analysen. Kategorierna som valdes utifrån undersökningens syfte var; musik som mål, musik som medel och musikens roll i det tematiska arbetet. Dessa kategorier applicerades på varje förskolas tematiska arbete. I varje analys sammankopplades resultat med den teoretiska bakgrunden som ligger till grund för uppsatsen.

4 RESULTAT OCH ANALYS

Här redovisas vårt resultat. Till att börja med presenteras första förskolans beskrivning av det tematiska arbetet utifrån deras skriftliga planeringar som sammanställs av oss. Därefter följer en presentation av förskola ett's förskollärare och deras version av det tematiska arbetet. Sedan har en analys sammanställts av förskola ett's tematiska arbete, utifrån en utvecklingspedagogisk ansats. På samma sätt redovisas resultat och analys gällande förskola två.

De frågeställningar som ligger till grund för vår analys och vårt resultat presenteras här nedan:

- På vilket sätt används musiken som medel för att utveckla andra färdigheter än musikaliska, i det tematiska arbetet?
- På vilket sätt används musiken som mål för att utveckla musikaliska färdigheter i det tematiska arbetet?
- Vilken roll har musiken som del i det tematiska arbetet?

Citat markerade med "RA", "RB", "RC" och "RD" står för respektive respondent. Bokstaven "R" har betydelsen respondent och bokstäverna "A", "B", "C", "D", presenterar vilken respondent vi menar. Respondent A och B tillhör förskola ett och respondent C och D förskola två.

4.1 Förskola ett

Förskola ett har två avdelningar. På den avdelning där det tematiska arbetet genomfördes går det 18 barn. Här arbetar respondent A och B samt en förskollärare till.

4.1.1 Förskolans beskrivning av temat - Dans, rörelse och musik

Under två terminer har förskola ett arbetat med ett tematiskt arbete om dans, rörelse och musik. Det tematiska arbetet startade när förskollärarna uppmärksammat barnens stora intresse för musik. Under det tematiska arbetet provade barnen olika instrument, lärde sig följa en dirigent, lyssnade på musik från olika tidsepoker och genrer, samt ritade och dansade till musik.

Förskola ett uttalade inget specifikt syfte med temat, däremot flera mål. I förskolans beskrivning av det tematiska arbetet kan följande mål ses:

- Barnen utvecklar sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning
- Barnen utvecklar sitt ordförråd genom att leka med orden och får förståelse för nya begrepp
- Barnen utvecklar sin skapandeförmåga
- Barnen utvecklar sin förståelse för rum, form, läge, riktning och antal, alltså grundläggande matematiska begrepp
- Barnen utvecklar sin förmåga till samspel med andra

4.1.2 Presentation av förskollärare A och hennes version av temat

Förskollärare A har arbetat som barnskötare på förskola ett sedan år 2002. Hon utbildade sig till förskollärare år 2009 samtidigt som hon arbetade på förskolan.

Det tematiska arbetet startade utifrån barnens intressen, berättade respondent A. Musik och dans förekommer rikligt i den dagliga verksamheten på förskolan. Före det tematiska arbetets start var intresset för musik och dans extra tydligt, upplevde respondent A.

Det var roligt med musik just för tillfället så då snappade vi upp för det, eller jag ska säga att det alltid är musik och dans i barngrupperna men just då var det väl påtagligt... (RA)

Respondent A beskriver det tematiska arbetets innehåll och förklarar att de arbetade med musik genom att lyssna på olika sorters musik. I samband med musiklyssnandet fick barnen både måla och upptäcka sina känslor.

Vi lyssnade ju mycket på alltså på musik då från olika tider, olika stilar, alltså det var det var inte bara popmusik utan det var klassisk och det var rock och det var alla de stilarna tog vi in. Och sen var det ju att vi skapade genom att lyssna på musik alltså det här hur man känner sig när man hör klassisk musik, hur man målade till det, alltså och sen hur man målade till rock eller mycket sånt jobbade vi med. (RA)

Under det tematiska arbetets gång tillverkade barnen ett eget instrument av mjölkkartonger. Detta för att integrera teknik i det tematiska arbetet. Vidare beskriver respondent A att musik, dans och rörelse fångar barnens intressen. Hon berättar också att pedagogerna och barnen tillsammans spelade in en egen CD-skiva med ett sånghäfte som barnen sedan fick.

... de allra största dom hade lite mer med det här med teknik också. De gjorde till exempel gitarer med mjölkkartonger och sånt så fick vi in det. Och det gör ju att barnen är ju med från deras förutsättningar, alltså hela barngruppen är med men att man gör det man liksom klarar av. Men musik, dans och rörelse det är ju nåt som alla kan fångas i. (RA)

Och sen mm gjorde vi faktiskt en egen cd skiva. Spelade in musik på en cd skiva till dom och då hade vi ett musikhäfte eller sånghäfte...(RA)

Respondent A funderar över hur användningen av musik i tematiska arbeten ser ut på andra förskolor. Hon för ett resonemang om att musiken kanske främst används vid samlingar utanför det tematiska arbetet.

... musik är ju alltid kul och sen har man ju det kanske inte alltid så i tema så men detta var ju ett tema vi verkligen hade... jag vet inte hur det är på andra ställen om det bara är till samling man kanske känner musiken. (RA)

Respondent A förklarar att på förskola ett är musiken uppskattad och särskilt i samband med melodifestivalen. Då lyssnar och dansar barnen gärna till musiken från melodifestivalen.

4.1.3 Presentation av förskollärare B och hennes version av temat

Förskollärare B har arbetat på förskolan sedan år 2000. Förskolläraren beskriver att hon är mycket musikintresserad och därför sjunger mycket med barnen. Hon beskriver det tematiska arbetet Dans, rörelse och musik och förklarar att det handlade om musik och rörelse. Vid det tematiska arbetet ville personalen på förskolan göra barnen medvetna om att det finns olika sorters musik utöver den musik som spelas på radion.

Vi hade ju ett temaarbete som just handlade om musik så det var ju verkligen mm musik och rörelse ska jag säga då ... Alltså dels så ville vi få barnen att upptäcka olika sorters musik det finns inte bara skvalet på radion som dom, nu för tiden lyssnar barn inte så mycket på barnvisor...(RB)

Respondent B beskriver att de alltid jobbar mycket med musik på grund utav hennes eget musikintresse. Det tematiska arbetet uppkom dock utifrån barnens intresse. Hon gjorde iakttagelserna att den aktuella barngruppen både uppträdde, sjöng till musik och lyssnade på musik.

Alltså det handlade ju mycket om att barnen var jätteintresserade av musik, de lyssnade ständigt, de gjorde uppträdde då och de sjöng mycket, och de, vi har ju alltid i och för sig

alltid spelat och sjungit mycket jag är ju rätt intresserad av musik jag spelar gitarr och så själv så vi har ju alltid sysslat mycket med musik så att ja nu var det sådär extremt hos just den gruppen. (RB)

Melodifestivallåtar är populära hos barnen därför inleddes det tematiska arbetet med att lyssna på olika musikgenrer och musik från olika tider, berättar respondent B. Genom att dansa fick barnen bland annat tillfälle att möta olika sorters musik. Anledningen till barnen erbjöds varierande musik var att ge barnen möjlighet att få syn på musik, ljud och rörelse.

Nej men melodifestivalåtar det är ju liksom det som är barns musik idag. Så de var väl lite också att få dom att inse att det finns mycket annan musik och sång, så vi inledde ju med att lyssna på musik från olika genrer olika tidsepoker. Vi provade att dansa till olika musik, klassisk musik, jazz, ja vi försökte få in mycket. Så för att få dom att upptäcka musik och ljud och rörelse. (RB)

Efter det tematiska arbetet med Dans, rörelse och musik tyckte sig respondent B kunna se att barnen hade utvecklat en gemenskap och ett förbättrat språk.

... ja kunde väl märka sen efteråt att det blev, det blev en mer gemenskap eftersom vi gjorde så väldigt mycket tillsammans allihopa. Alla dansade och allt sjungande så blev det en större gemenskap i gruppen. Vi tyckte att deras språk utvecklades ganska mycket till exempel. (RB)

4.2 Analys av respondenternas (A och B) beskrivning av det tematiska arbetet

4.2.1 Musik som mål

Musik som mål kan ses i det tematiska arbetet när det är musikaliska färdigheter som är lärandeobjektet. I uttalandena som respondent A och B gör tolkar vi att musikaliska mål kan ses i det tematiska arbetet Dans, rörelse och musik. Att musiken är målet och lärandets objekt kan ses när de lyssnat på musik från olika tidsperioder och olika genrer med syftet att upptäcka olika sorters musik. Genom att förskollärarna i det tematiska arbetet sett till att barnen fått ta del av olika musikgenrer och musik från olika tidsperioder gavs barnen en möjlighet att erfara variationer.

Om pedagogerna riktat uppmärksamheten mot ett lärandeobjekt i variationen skulle barnen kunna urskilja detta lärandeobjekt. Vid ett metasamtal hade sedan pedagogerna kunnat få syn på hur lärandeobjektet upplevts och lärts. Detta är något vi bara kan spekulera i eftersom detta ej framkom under intervjuerna.

I det tematiska arbetet har dansen använts som ett medel för att barnen skulle upptäcka olika ljud. Dansen gav möjlighet att erfara det för barn osynliga i musiken, exempelvis specifika ljud. Enligt vår tolkning anser vi att musiken har varit ett mål för musikaliska färdigheter. Detta kan ses som ett musikaliskt mål om ljud har varit lärandets objekt och musiken har varit det som varierats. Genom att erbjuda detta hade barnen getts möjlighet att urskilja lärandets objekt om pedagogerna riktade barnens uppmärksamhet mot detta i variationen.

4.2.2 Musik som medel

Förskola ett använde även musiken som medel för andra färdigheter. Förskollärarna uttrycker att sång utvecklade språket och en gemenskap i gruppen. Här tolkar vi att lärandeobjekten varit språkliga och sociala förmågor snarare än musikaliska färdigheter.

Musiken i det tematiska arbetet har också använts för att framkalla känslor vid lyssnande av en viss typ av musik. De har även använt musiken som inspiration för målning. Båda aktiviteterna kan uppfattas som tillfällen där andra lärandeobjekt varit mål, exempelvis målning och uttryckande av känslor, snarare än musikaliska färdigheter.

Genom respondenternas svar kan konstateras att i vardagen på förskolan fungerar musiken även som underhållning, exempelvis vid icke lärarledda aktiviteter såsom fri dans.

4.2.3 Musikens roll i det tematiska arbetet

I förskolans presentation av det tematiska arbetet kan det ses att musiken haft en stor roll, eftersom att innehållet bland annat utgick ifrån musik. I intervjuerna framgår också att musiken varit framträdande.

Vi som undersökare kan se att respondenterna haft medvetna musikaliska mål i verksamheten under det tematiska arbetet. Respondent A uttrycker att de lyssnat på olika musikgenrer och musikstilar samt musik från olika tidsepoker. Syftet med detta var att barnen skulle få upptäcka olika sorters musik. Liknande uttrycker respondent B när hon beskriver att barnen fått lyssna på och dansa till olika sorters musik i syfte att kunna upptäcka musik, ljud och rörelse. Om vi sätter detta i perspektiv till den utvecklingspedagogiska teorin skulle dessa medvetna musikaliska mål kunna leda till utvecklandet av musikaliska färdigheter hos barnen. Barnen hade kunnat lära sig dessa färdigheter om de erbjudits de olika stegen ur utvecklingspedagogiken; riktadhet, variation och urskiljning samt metasamtal.

En tänkbar anledning till musikens stora plats i det tematiska arbetet skulle kunna vara att respondent B, med stort musikintresse både privat och i verksamheten, inspirerat och influerat omgivningen.

I de skriftliga underlagen för planeringen av det tematiska arbetet Dans, rörelse och musik är inga av de presenterade målen kopplade till barnens utvecklade av musikaliska färdigheter. Detta är anmärkningsvärt eftersom det tematiska arbetet just handlar om musik, dans och rörelse.

4.3 Förskola två

Förskola två har fem avdelningar och på den berörda avdelningen med det tematiska arbetet Klas Klättermus går det 19 barn. Här arbetar respondent C och D samt en barnskötare.

4.3.1 Förskolans beskrivning av temat - Klas Klättermus

Förskolan planerar sina tematiska arbeten utifrån en sagogestaltningsslag metod som innebär att pedagogerna inleder med att berätta eller dramatisera sagan som ligger till grund för det tematiska arbetet. Introduktionen till det tematiska arbetet bestod av att personalen dramatiserade kapitel ett ur boken Klas Klättermus för barnen. Därefter genomförs fyra olika steg. Steg ett, sagomiljön arbetades med utifrån bild och form, musik, språk och drama. Steg två, personerna i sagan arbetades med utifrån sånger, dikter, rekvisita, drama och rörelselekar. Steg tre, handlingar i sagan arbetades med utifrån drama och andra övningar i stor eller liten grupp. Steg fyra, sagogestaltning genomfördes sedan tillsammans med barnen.

Det tematiska arbetet om Klas Klättermus pågick under två terminer. Planeringen utfördes av de tre pedagogerna som arbetar på avdelningen. Syftet med det tematiska arbetet var att barnen skulle bli medvetna om värdegrunder, hur man behandlar andra och miljön samt dess utseende. I planeringen av tematiska arbeten satsar pedagogerna på att välja sagor eller berättelser som inte är aktuella för barnen i vanliga fall. Respondent D uttrycker: ”Så Klas Klättermus har ju varit lite omodern, ”han finns inte på film”.”

4.3.2 Presentation av förskollärare C och hennes version av temat

Förskollärare C har arbetat på förskola två sedan år 1979. Hon har inte särskilt stort intresse för musik, däremot mer intresse för tematiskt arbete. Respondenten beskriver att det är barnens intresse som styr hur länge det tematiska arbetet pågår och att de utgår ifrån en sagodramatiseringsmetod. Då sker arbetet utifrån sagor eller berättelser. Sagan delas upp i olika delar såsom sagomiljö och personer.

... berättelser och sagor och då gör vi så att vi delar upp ... sagan i tre olika delar så att vi börjar med sagomiljön väldigt ingående jobbar vi med den sen går vi, när vi tycker att det är klart där. Då går vi över till personerna, ingående där. Det är ju, då får man in alla läroplanens ämne, precis alla...(RC)

Förskollärare C berättade att alla läroplanens ämnen ingick i det tematiska arbetet genom denna sagodramatiseringsmetod, som beskrivs ovan. Musiken hade lika stor roll som andra ämnesområden. Förskollärare C upplevde att det tematiska arbetet om Klas Klättermus innehöll mycket musik, eftersom de sjöng och fick lära sig visor om Klas Klättermus.

Alltså det, den har ju lika stor roll som allting annat, den är ju, ibland kan vi ju liksom ha det som ett mål i temat att nu så får musiken ta en större del denna gång liksom och då satsar vi på det, så det är lite olika... (RC)

... Klas, och vi sjunger tillsammans och där är ju alltså sånger och visor som inte barnen kan utan som de får lära sig. (RC)

4.3.3 Presentation av förskollärare D och hennes version av temat

Förskollärare D har arbetat på förskola två sedan år 1985. De delar av verksamheten som berör musik leder vanligtvis förskollärare D. Hon beskriver att temat utgår från en saga om Klas Klättermus. Det tematiska arbetet startade med en dramatisering av första kapitlet ur sagan som handlar om vänskap och värdegrund.

Så när vi började med vårt tema, dramatiserade vi första kapitlet när Klas Klättermus och Märten Skogsmus träffas och där, de första är ju mycket vänskap och hur man i värdegrunden kan man ju säga. (RD)

Respondenten beskriver att musiken är en del i det tematiska arbetet om Klas Klättermus. Under det tematiska arbetets gång sjunger de sånger som är kopplade till sagan om Klas klättermus och hans vänner, men även andra sånger.

... i det första avsnittet så sjunger ju Klas, hans Klas Klättermus visa, där får man in där börjar man ju med musiken och sen har vi ju gjort det. Då pratar vi med barnen om vad var bra och vad var dåligt... (RD)

... det finns många sånger i Klas Klättermus och i och med att det är i skogen så kan du ta in alla dom vanliga visorna. (RD)

Hon berättar hur det tematiska arbetet gynnar enskilda elever medan de arbetar i grupp, exempelvis vid språk- och ljudövningar. Respondent D förklarar att musikens nytta är att den gör det lättare att uttala ord och uttrycka sig.

Ja, men musiken är ju ett sånt ämne som barnen dom som har svårt att uttrycka sig det är ett väldigt bra läromedel för barnen man lär sig hur orden ska vara det kan vara lättare att sjunga olika saker än att prata. (RD)

Lärande leks fram och barnen lär sig av varandra, uttrycker respondent D. Vidare beskriver hon hur det kan ske i musiken; ”Det är ju likadant med sånger att man får hitta på ljud eller klappa olika takter och sånt.”

4.4 Analys av respondenternas (C och D) beskrivning av det tematiska arbetet

4.4.1 Musiken som mål

Respondent C beskrev att under det tematiska arbetet Klas Klättermus lärde sig barnen nya sånger och visor. Detta uttalande tolkar vi på två sätt. Det första sättet är att sångerna och visorna lärs för att föra vidare nya och gamla sånger till framtiden. Det andra sättet är att nya sånger och visor lärs ut för att dessa kanske utvecklar sången eller andra musikaliska färdigheter. Under intervjun med respondenterna C och D framkom inga uttalade musikaliska mål, men vi som undersökare kan se att det fanns.

I det tematiska arbetet lärde barnen av varandra, uttrycker respondent D. Hon berättar att musikaktiviteter när de visar och hjälper varandra med att hitta på ljud och klappa takter, kan vara ett exempel på detta. Att barnen klappar takter tillsammans, menar vi är ett exempel på att förskola två i det tematiska arbetet hade ett lärandeobjekt med musiken som mål. För att barnen ska kunna klappa takten krävs en riktadhet av barnens uppmärksamhet mot fenomenet takt. Om barnen lärde sig vad en takt är kan inte med säkerhet sägas. Det beror på om uppmärksamheten riktades mot takten vid variation av takter under ett erfalande, för att detta skulle kunna urskiljas. Ett metasamtal hade sedan kunnat visa på barnens lärande.

4.4.2 Musiken som medel

På förskola två används musiken som medel för att utveckla språket hos barnen. Respondent D förklarar att det är lättare för barn som i vanliga fall har svårt att uttrycka sig att sjunga, eftersom sången hjälper barnen med orden.

I det tematiska arbetet Klas Klättermus sjöngs olika visor och sånger ifrån sagan om Klas Klättermus och hans vänner. Dessa sånger och visors innehåll kopplades till värdegrundsfrågor. Detta tolkar vi som ett sätt att använda musiken som medel för andra lärobject än musik såsom i detta fall sociala förmågor.

4.4.3 Musikens roll i det tematiska arbetet

I förskolans tematiska arbete Klas Klättermus kan vi konstatera att musiken varit en del av arbetet då sånger och visor förekommit. Vi kan dock varken i förskolans presentation av det tematiska arbetet eller i intervjuerna som utförts se att musiken används som mål, på ett medvetet sätt av respondenterna. Däremot kan vi som undersökare uttolka omedvetna musikaliska mål utifrån respondenternas uttalanden. Om vi sätter detta i perspektiv till den utvecklingspedagogiska teorin skulle dessa omedvetna musikaliska mål inte leda till ett utvecklande av musikaliska färdigheter hos barnen. För att ett lärande ska kunna ske krävs att barnets uppmärksamhet riktats mot lärandeobjektet.

De omedvetna musikaliska mål som vi kunnat urskilja ur intervjuerna med respondent C och D har kunnat härledas till respondent D. En möjlig anledning till detta skulle kunna vara att respondent D i den dagliga verksamheten fick större ansvar för musiken i jämförelse med respondent C, som uttryckte att tematiskt arbete intresserade henne mer än musik.

Musiken har även haft en roll som medel för utvecklandet av andra färdigheter i det tematiska arbetet, bland annat som en hjälp för språkets utveckling.

5 DISKUSSION

Till att börja med kommer vi att diskutera vår metod i detta kapitel. Därefter kommer en diskussion föras kring resultat, analys och litteratur tillsammans med våra reflektioner. I resultatdiskussionen finns följande rubriker: musik som mål, musik som medel och musikens roll i tematiskt arbete. Avslutningsvis presenteras sammanfattningen och slutsatserna av studien.

5.1 Metoddiskussion

De svagheter som kan ses med vår metoddesign är att vi inte kunnat observera ett genomförande av musik som del i ett tematiskt arbete. Det har inte varit möjligt att genomföra detta eftersom vi inte funnit förskolor som arbetat på det sätt som eftersökts vid vårt urval. Reliabiliteten, det vill säga tillförlitligheten, försämras med tanke på att uppsatsen grundas på enbart utsagor och planerings- och utvärderingsunderlag. En strävan efter att stärka reliabiliteten har gjorts genom att vi intervjuade två förskollärare med koppling till samma tematiska arbete. Detta tillsammans med planerings- och utvärderingsunderlag från förskolan bidrog i sin tur till en bredare bild av det tematiska arbetet. Dock hade det idealiska varit att kunna observera, intervjua och ta del av skriftliga underlag för de två tematiska arbetena.

Respondenterna intervjuades av oss båda för att vi som undersökare skulle vara lika delaktiga i det insamlade materialet. Genom att vi båda var med vid samtliga intervjuer och att respondenten intervjuades var för sig kan detta medföra att respondenten omedvetet tilldelas en underordnad position. Två personer som intervjuar en ensam person kan medföra att ett maktövertag skapas mot respondenten. Detta maktövertag kan ge negativ påverkan på respondentens utsaga så att tillförlitligheten för dessa utsagor försämras, i det fall dessa utsagor formats till att anpassas efter det intervjuarna önskar få som svar. Ett försök att neutralisera maktbalansen gjordes genom att respondenterna valde plats för intervjun. Detta skulle kunna stärka reliabiliteten.

Objektivitet vid utskrivning av en inspelad intervju är svårt att uppnå till fullo, då den som transkriberar inspelningarna alltid bidrar med sin tolkning till materialet (Kvale och Brinkmann, 2009). Detta har vi dock haft i beaktande och ökat undersökningens reliabilitet genom att materialet transkriberats en gång av en uppsatsförfattare och därefter lyssnats igenom en gång till av båda uppsatsförfattarna tillsammans. Vid skillnader mellan

transkriberingsdokumenten och ljudupptagningarna så har materialet redigeras till det korrekta enligt ljudupptagaren. Att två personer går igenom transkriberingen, lyssnar och antecknar skillnader medför en ökad reliabilitet (Kvale och Brinkmann, 2009).

Studiens tillämpbarhet gäller resultatet och analysen då förskolor kan ta åt sig av det resultat som presenterats. Detta för att se över om deras egen verksamhet visar på liknande spridning av musik som mål eller medel. Utifrån det kan verksamheten sedan balansera upp en jämvikt av musik som mål och medel. På så sätt ser vi att studiens resultat och metod går att använda och applicera av andra i liknande situationer.

Validitet är ett begrepp som förklarar hur riktig en undersökning är och om det som skulle undersökas verkligen har undersökts (Denscombe, 2000; Kvale och Brinkmann, 2009). Vår undersöknings syfte var att ta reda på musikens roll i det tematiska arbetet i förskolan och om musiken används för att utveckla musikaliska färdigheter eller andra förmågor hos barnen. Genom tydliga problemformuleringar kopplade till resultat och analys kan en stringens ses, därför anser vi att uppsatsen är valid.

5.2 Resultatdiskussion

5.2.1 Musiken som mål

I vårt resultat kan vi se att medvetenheten hos pedagogerna och deras val av musikaktiviteter varierar. Ett exempel på när lärandeobjektet medvetet görs synligt för barnen är aktiviteten som erbjuder barnen möjlighet att upptäcka olika sorters musik. I sin tur kan detta bidra till utvecklandet av ett fortsatt musikintresse. Detta bekräftar Still (2011) då hon beskriver att ett fortsatt musikintresse hos barnen kan utvecklas genom att förskoleverksamheten använder musik på ett medvetet sätt.

Vi kan konstatera att de intervjuade pedagogerna gör medvetna försök att ha balans mellan traditionella sånger respektive ny musik och sång. Förskola ett visar även på en medvetenhet i att försöka vidga barnens musikaliska vyer. Detta görs genom ett användande av musikaliska mål kopplat till olika sorters musikgenre, musikepoker och visor. Detta arbetssätt skulle kunna ses som en motvikt till Holmbergs (2012) beskrivning av att det i förskoleverksamheten är mindre vanligt med populärkulturell musik, och att vid samling med sång sjungs främst traditionella sånger.

Vid en överblick av de två tematiska arbeten som vi bearbetat är sång och musiklyssnande vanligt förekommande aktiviteter. Denna insikt överrensstämmer med Pramling Samuelssons och medskribenters studie (2013) som bekräftar att sång och att lyssna på musik är bland de vanligaste musikaktiviteterna på förskolor.

Vi kan i resultatet se att båda förskolorna i sina tematiska arbeten erbjudit musikaktiviteter där målet varit att utveckla musikaliska färdigheter. Dessa aktiviteter där musik fungerat som mål är; när barnen fått i uppgift att urskilja ljud i musik genom dans och vid en aktivitet när barnen erbjöds att klappa takter. Enligt Still (2011) innebär denna riktadhet mot musikens delar ett användande av musiken som mål.

Gemensamt för de båda tematiska arbetena som bearbetats av oss, är dock att det har varit svårt att urskilja vilka musikaliska mål som förekommit. Svårigheten i att hitta mål i aktiviteter med musik har även Still (2011) presenterat. Förskolan är noga med att erbjuda musik i verksamhetens olika aktiviteter, men målen som utvecklar barnens musikaliska färdigheter är inte tydliga.

Respondenterna har inte tydligt uttalat att de haft några medvetna musikaliska mål i sina tematiska arbeten. Det har inte heller kunnat utläsas ur förskolornas planerings- och utvärderingsmaterial. Vi har dock kunnat se att musikaliska mål förekommit i de båda tematiska arbetena men dessa är omedvetna. Frågan är då om de omedvetna musikaliska mål vi kunnat urskilja lett till ett lärande hos barnen. Enligt utvecklingspedagogiken beror lärandet på om lärandeobjektet tydliggjorts och kunnat urskiljas av barnen. Detta skulle kunna ske omedvetet av förskolläraren. Om vi däremot hade haft ett annat perspektiv på lärande, exempelvis Ericssons (2002) metafor förströdd tillägnelse, skulle vi kunnat tolka vår empiri på ett annat sätt. Enligt detta perspektiv hade barnen lärt sig hela tiden eftersom ett omedvetet lärande sker (Ericsson, 2002). Då hade förskolläraren inte behövt tydliggöra något lärandeobjekt varken medvetet eller omedvetet.

Det tematiska arbetet Dans, musik och rörelse hade ett stort innehåll av musik. I det tematiska arbetets skriftliga planerings- och utvärderingsunderlag finns flertalet mål kopplade till läroplanen. Det är färdigheter som barnen kan tänkas utveckla under det tematiska arbetets gång. Underligt är dock att samtliga mål berör färdigheter som inte har med utvecklandet av musikaliska förmågor att göra, trots det tematiska arbetet handlar om musik. En möjlig anledning till detta är pedagogernas strävan efter att arbeta med så många av läroplanens mål

som möjligt under samma tematiska arbete. Följden av detta kan vara att utvecklandet av musikaliska förmågor inte prioriteras i samma utsträckning.

5.2.2 Musik som medel

I vårt resultat kan det ses att musiken som medel har en mer självklar roll i verksamheten än musiken som mål. Att estetik framförallt används som medel är vanligt förekommande och att barnen ska utveckla andra färdigheter än estetiska färdigheter (Pramling Samuelsson et al, 2013; Holmberg, 2012).

Gemensamt för de båda tematiska arbetena är att musiken använts för att utveckla barnens språk. Genom att sjunga olika sånger får barnen hjälp med orden och får lättare att uttrycka sig. Det som sången hjälper språkutvecklingen med är att sången och sångtexter tillsammans med rörelser underlättar ord- och språkförståelsen (Ehrlin, 2012).

I förskola ett har musiken bland annat funktionen att stärka gemenskapen i gruppen. Detta är ett resultat som även kan ses i Holmbergs studie (2012), där en av sångens funktioner också varit att stärka gruppgemenskapen. Genom att aktivt delta i aktiviteter med musik får barnen möjlighet att ta del av en social gemenskap (Ehrlin, 2012). I förskola två sjungs både gamla och nya sånger och visor. Det som framgår ur resultatet är att dessa sånger sjungs för att förmedla och göra barnen medvetna om värdegrundsfrågor i samhället. Gemensamt för dessa tematiska arbeten är att sången används som medel för att utveckla sociala förmågor. Ett sätt att utveckla sociala förmågor är att välja sånger kopplade till värdegrundsfrågor (Still, 2011).

Vi har också i resultatet kunnat se att musiken använts som medel för att utveckla barnens målning och uttryckande av känslor. Läroplanen för förskolan poängterar att förskoleverksamheten ska erbjuda barnen möjligheter att uttrycka sig genom bland annat musik (Skolverket, 2010). En möjlig anledning till att vårt resultat visar på att musiken använts bland annat som uttrycksmedel kan bero på en strävan att efterfölja läroplanen.

Resultatet visar också på att musiken haft en underhållande funktion. Liknande resultat har även framkommit i Stills studie (2011) där musiken som underhållning varit fokus snarare än att samtala om musik och ha uppmärksamheten riktad mot den.

En av anledningarna till att musiken i första hand används som medel för att utveckla andra färdigheter än musikaliska, skulle kunna vara att denna typ av arbetssätt har en lång tradition i förskolans verksamhet. Den långa tradition av musik som medel beskriver Pramling

Samuelsson et al (2013). Vi skulle kunna tänka oss att denna tradition fortfarande lever kvar till viss del. Ett resonemang vi fört är att musik som medel används i den uträkning som det gör just på grund av en omedvetenhet och okunskap om hur ett arbete med musik som mål kan genomföras, vilket skulle kunna leda till att traditionen förs vidare.

Ytterligare en aspekt på användningen av musik som medel som kan diskuteras är att det kanske finns ett intresse för att använda musiken främst som medel. En respondent uttryckte att musik är något alla intresseras av, vilket skulle kunna vara anledningen till att musiken ofta kombineras med andra mål än musikaliska. Dessutom uttrycker inte läroplanstexten för förskolan (Skolverket, 2010) klart och tydligt hur musiken ska användas i förskolan. Vid en överblick utav stycken där musik omnämns kan en tolkning göras att musiken framförallt har en betydelse för utvecklandet av kunskaper inom andra ämnen.

5.2.3 Musikens roll i tematiskt arbete

Vi har i denna undersökning sett att musiken främst används som ett medel för att uppnå mål som inte är kopplade till musikaliska färdigheter. Loughran (2005) beskriver att tematiskt arbete innebär att läroplanens delar integreras och sammankopplas med ett område. Detta sätt att arbeta med tematiska arbeten kan därmed tyckas förespråka användningen av musik som medel. Vi menar dock att arbeta med musik som del i tematiska arbeten skulle kunna innehålla delar med musik som både mål och medel för att både främja musikaliska- och andra färdigheter.

Mängden musik i det tematiska arbetet kan variera. Dessa iakttagelser har vi gjort i samband med bearbetningen av de tematiska arbeten som ligger till grund för denna uppsats. En möjlig faktor till den varierade mängden musik i tematiskt arbete skulle kunna vara de berörda förskolläraernas intresse för musik. En respondent uttrycker en tanke om att musiken kanske väljs att endast användas vid samlingar utanför det tematiska arbetet. Inför intervjuerna kontaktades flertalet förskolor i syfte att finna ett tematiskt arbete som innehållit musik. Redan här insåg vi att det inte var så lätt att hitta som vi trodde.

Resultatens konsekvenser för vår kommande yrkesroll är att vi genom denna undersökning har blivit medvetna om musikens tänkbara användningsområden. Vi har kunnat konstatera utifrån resultaten att musiken i tematiska arbeten både använts som mål och som medel. I vår kommande yrkesroll kommer vi att applicera undersökningens resultat på vårt arbetssätt, det vill säga att vi kommer att använda musiken både som medel och mål på ett medvetet sätt.

Tänkbara idéer till framtida studier är att undersöka tematiskt arbetes inverkan på barns lärande, samt hur lärandet ser ut när andra ämnen blandas och används som medel och mål för varandra. I samband med vår sammanställning av en forskningsbakgrund framgick det att forskningen är svag inom området tematiskt arbete.

5.3 Sammanfattning och slutsatser

Genom att arbeta med tematiskt arbete integreras läroplanens olika delar. Läroplanens delar arbetas sedan med på olika sätt i ett utvalt område som är i fokus (Loughran, 2005). I förskolans läroplan lyfts det fram att ett tematiskt arbetssätt är fördelaktigt för sammanhang i lärandet, här beskrivs det också att förskolor ska arbeta med sång och musik (Skolverket, 2010).

Uppsatsen handlar om tematiskt arbete och musik eftersom förskollärare förväntas arbeta med dessa områden. Denna kvalitativa studies syfte är att uppmärksamma musikens roll i tematiska arbeten i förskolan och vilket användningsområde musiken har. Syftet är följaktligen att undersöka om musiken i förskolans tematiska arbeten används som mål för musikaliska färdigheter eller som medel i utvecklandet av andra färdigheter än musikaliska.

Våra kvalitativa intervjuer ligger till grund för de slutsatser som är kopplade till examensarbetets problemformuleringar:

- På vilket sätt används musiken som medel för att utveckla andra färdigheter än musikaliska, i det tematiska arbetet?

Det resultat vi kunnat presentera tyder på att musiken används på en rad olika sätt för att utveckla andra färdigheter än de musikaliska. Musiken i de två undersökta förskolornas tematiska arbeten har en bland annat språkutvecklande roll. Andra användningsområden för musik i de undersökta tematiska arbetena är som utvecklande av sociala förmågor, såsom värdegrundsfrågor och en ökad gruppgemenskap. Vidare har det framkommit att musiken använts som medel för att uttrycka känslor, underhållning och att måla till.

- På vilket sätt används musiken som mål för att utveckla musikaliska färdigheter i det tematiska arbetet?

Den genomförda studien visar att musiken i tematiskt arbete bland annat används som utvecklande av musikaliska färdigheter. Ur resultatet drar vi slutsatsen att musik använts som mål då aktiviteten haft som syfte att vidga barnens musikaliska vyer. När barnen fått möjlighet att klappa takter samt urskilja ljud ur musiken har utvecklandet av musikaliska färdigheter också påbörjats.

- Vilken roll har musiken som del i det tematiska arbetet?

Det har framgått i resultatet att musiken i det tematiska arbetet både har en roll som mål för utvecklande av musikaliska färdigheter och en roll som utvecklande av andra färdigheter. Resultatet visar på att användningen av musiken som mål sker mer sällan än användningen av musik som medel. När musiken väl används som mål, sker detta till stor del omedvetet av förskollärarna. Dock har det visat sig att när musiken är målet omedvetet eller medvetet, så är det förskollärarnas intresse för musik som haft en betydelse för hur medvetet de arbetat med musiken.

6 REFERENSER

- Ahrne, G., Svensson, P. (2011). Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen. I Ahrne, G., Svensson, P. (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. (1. uppl.) (s. 17) Malmö: Liber.
- Asplund Carlsson, M., Pramling, N., Pramling Samuelsson, I. (2008). Från görande till lärande och förståelse. *Nordic Early Childhood Education Research*, 1 (1), 41-51. <https://journals.hioa.no/index.php/nbf/article/download/240/254>
- Bjurwill, C. (2001). *A, B, C och D: vägledning för studenter som skriver akademiska uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.
- Denscombe, Martyn (2000). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.
- Doverborg, E. & Pramling Samuelsson, I. (1988). *Temaarbete: lärarens metodik och barnens förståelse*. (1. uppl.) Stockholm: Utbildningsförl..
- Ehrlin, A. (2012). *Att lära av och med varandra: en etnografisk studie av musik i förskolan i en flerspråkig miljö*. Diss. Örebro : Örebro universitet, 2012. Örebro.
- Ericsson, C. (2002). *Från guidad visning till shopping och förströdd tillägnelse: moderniserade villkor för ungdomars musikaliska lärande*. Diss. Lund : Univ., 2002. Malmö.
- Eriksson, S. (1989). *Fantasi i temaarbetet*. (1. uppl.) Stockholm: Socialstyrelsen.
- Fagius, G. (red.) (2007). *Barn och sång: om rösten, sångerna och vägen dit*. Lund: Studentlitteratur.
- Holmberg, Ylva (2012). *Musikstunder i förskolepraktik. Samband mellan musikens mening, aktivitet och aktivitetsformer*. www.nordiskbarnhageforskning.no
- Karlholm, G. & Sevön, I. (1990). *Tema - ett arbetssätt i förskolan*. Solna: Almqvist & Wiksell läromedel.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Lindqvist, G. (1989). *Från fakta till fantasi: om temaarbete utifrån skapande ämnen och lek*. Lund: Studentlitteratur.
- Loughran, S. (2005). Thematic Teaching in Action. *Kappa Delta Pi Record*, 41 (3), s 112-117.
- Nilsson, J. (2006). Tematisk utbildning I Lindholm, M (red.), *Pedagogiska grunder* (s. 375-382). Stockholm: Försvarsmakten.
- Nilsson, J. (2007). *Tematisk undervisning*. (2., [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

- Pedagogiskt program för förskolan. (1987). Stockholm: Kundtjänst, Allmänna förl. [distributör].
- Persson, A. & Wiklund, L. (2008). *Hur långt är ett äppelskal?: tematiskt arbete i förskoleklass*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.
- Pramling Samuelsson, I. & Asplund Carlsson, M. (2003). *Det lekande lärande barnet: i en utvecklingspedagogisk teori*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.
- Pramling Samuelsson, I., Asplund Carlsson, M., Olsson, B., Pramling, N., Wallerstedt, C. (2009). The art of teaching children the arts: music, dance and poetry with children aged 2-8 years old. *International Journal of Early Years Education*, 17 (2), 119-135.
- Pramling Samuelsson, I., Asplund Carlsson, M., Olsson, B., Pramling, N., Wallerstedt, C. (2011). *Konsten att lära barn estetik: en utvecklingspedagogisk studie av barns kunnande inom musik, poesi och dans*. (2. uppl.) Stockholm: Norstedt.
- Pramling Samuelsson, I., Sheridan, S., Hansen, M. (2013). Young children's experience of aesthetics in preschool. *Nordisk Barnhageforskning* 6 (31), 1-12.
- SAOL13 (2006). Svenska Akademiens ordlista över svenska språket (13:e uppl.). Nordstedts Ordbok.
- Skolverket (2010), *Läroplan för förskolan Lpfö 98: reviderad 2010*. Stockholm: Skolverket.
- Svenska skrivregler (2008), Svenska Språknämnden. Stockholm: Liber.
- Still, J. (2011). *Musikalisk lärandemiljö: planerade musikaktiviteter med småbarn i daghem*. Diss.: . Åbo.
- Vallberg Roth, A. (2011). *De yngre barnens läroplanshistoria: från 1800-talets mitt till idag*. (2., [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning* (Elektronisk). Tillgänglig: www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf. (2013-11-14).
- Yorks, P., Follo, E. (1993). *Engagement rates during thematic and traditional instruction*. ERIC. Tillgänglig: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED363412.pdf>. (2013-11-29).

7 BILAGOR

Bilaga 1

Intervjufrågor

Vårt syfte med undersökningen är att få reda på hur förskolor arbetar med musik i tematiska arbeten. Vi som undersökare följer vetenskapsrådets forskningsetiska principer. Det innebär att ni deltar frivilligt och vi tar hänsyn skyddandet av er integritet. Ni har möjlighet att avsluta intervjun när ni inte vill delta längre oavsett orsak utan negativa följder.

Vårt insamlade material kommer endast användas till uppsatsen och alla uppgifter om er kommer behandlas konfidentiellt, så ni kommer inte kunna identifieras i materialet varken till namn eller förskola.

Vi kommer spela in vårt samtal för att lättare kunna återge det ni sagt. Inspelningen kommer att sparas till dess att uppsatsen godkänts. Detta material raderas sedan.

Definitionen av musik (innehåller något av dessa bitar): sång, rytm, instrument, låtar så som musikstycken, visor, ramsor.

Definitionen av tematiskt arbete: Där flera ämnen integreras i ett tema eller område.

1. Hur länge har du arbetat här?
2. Hur många barn är ni på er avdelning?
3. Hur många avdelningar har förskolan?
- 4. Berätta om ert tematiska arbete som ni berättade om när vi kontaktade er första gången!**
5. Hur uppkom idén till detta tematiska arbete?
6. Vilka pedagoger medverkade i planeringen av det tematiska arbetet?
7. Vilka ämnesområden ingick i temat?
8. Hur länge pågick temat?
9. Hur upplevde ni barnens deltagande i temat?
10. Vilket mål och syfte hade temat?
- 11. Vilken roll hade musiken i det tematiska arbetet?**
12. Hur stor del av det tematiska arbetet hade delar som innehöll musik?
 - Vad hade ni som mål under den delen av det tematiska arbetet som innehöll musik?

Bilaga 2

Intervju ett på förskola ett (Ett utdrag ur transkriptionen)

Respondent A (RA), Intervjuare 1 (I1), Intervjuare 2 (I2)

I1 - Hur länge har du arbetat här?

RA - Åh, nu ska vi se här. Jag har arbetat här sedan 02 som barnskötare.

I1 - ja

RA - Sen 2009 läste jag då till förskollärare på distans, men jag har jobbat parallellt. Mmm

I1 - mm det är tufft

RA - ja, men då gick jag sån valideringsbar utbildning, så en del fick man validera bort

I1: jaha vad bra

RA - så sen 02 har jag jobbat här

I1 och I2: mmm. Ja hur många barn är ni då på er avdelning här?

RA - just för tillfället är vi 19, 18 barn

I1 - 18 barn

RA - Och då är det ju utvidgad syskongrupp

I1 - ja

RA - så vi har ju från små till sex år gamla.

I1 - ja härligt

RA - mm

I1 - Ja äh hur många avdelningar har förskolan här?

RA - 2 med lika många barn, det är också utvidgad

I1 - mm ja där ser man.

I2 - Och på telefon när vi ringde er så berättade ni om det här tematiska arbetet om musik som ni hade gjort. Eller där musik var en del av ert arbete.

RA - Mm

RA - Ja då tänkte vi fråga lite om det arbetet, hur uppkom idén till det här tematiska arbetet?

RA - Ehh det var ju från barnens eh eh erfarenheter. Eller om just musik. Det var roligt med musik och dans just för tillfället så då snappade vi upp för det, eller jag ska säga att det alltid är musik och dans i barngrupperna men just då var det väl påtagligt och jag kan, vet inte riktigt om det var någon mm melodifestival eller något sånt.

I1 - ja ja

RA - Då spinner det ju vidare på det.

I2 - Javisst

RA - Men det var från barnens eget mm eget initiativ, deras önskemål kan man ju säga. Eller deras intresse som vi då liksom tyckte att det här får vi nog spinna vidare på.

I1: ja hahah

I2 - vill du berätta liksom lite om vad ni gjorde och så här

I1 och I2 - hahaha ja

RA - Ehm

I2 - Du får kika.

RA - vad vi gjorde, det är ju, vi hade ju då som ett tema och då inkluderade vi då andra ämnen som till exempel mycket matte och språket och rörelsen kommer ju i sig för sig det är rörelsesånger och mycket hopp och dans och lek

I2 - mmm.

RA - Vad vi gjorde? Hahahah Vi lyssnade ju mycket på alltså på musik då från olika tider, olika stilar, alltså det var det var inte bara popmusik utan det var klassisk och det var rock och det var alla de stilarna tog vi in. Och sen var det ju att vi skapade genom att lyssna på musik alltså det här hur man känner sig när man hör klassisk musik, hur man målade till det, alltså och sen hur man målade till rock eller mycket sånt jobbade vi med.

Bilaga 3

Intervju tre på förskola två (Ett utdrag ur transkriptionen)

Respondent C (RC), Intervjuare 1 (I1), Intervjuare 2 (I2)

I2- då ska jag börja med att ställa några frågor, hur länge har du arbetat här?

RC- här?

I2- på denna förskolan

RC- sedan 1979

I1- oj oj oj

RC- så då hade jag alltså hunnit ehh ja jag var lite på lekis var det ju då, lekskola, var ett halvår inne på barnskolan men för det mesta har jag varit här, för jag har varit på småbarn också men nu är jag på syskongrupp.

I2- ja mmm

I2 hur många barn har ni på er avdelning?

RC- vi har 20 barn, 19 har vi nog nu men 20 brukar vi vara sådär mm

I2- okej jaaa

I2- ehh jaa du berättade innan hur många avdelningar ni hade 5 men jag tänkte fråga det en gång till, men det var fem va?

RC- på förskolan ja, 5 har vi

I2- eh jaa då när vi ringde er så berättade ni om det här tematiska arbetet som hade haft musik i sig, jag tänkte om du ville berätta lite om det?

RC- jaa alltså jag kan ju egentligen kan jag ju säga att vi vi i arbetsgruppen delar upp litegrann så här att de som då tycker det är jätteroligt och är duktig på musik och tycker det är skoj sysslar mer med det och där är inte jag – tematiska arbete kan jag prata mycket om

I2- mm

RC- men just musiken tror jag Agnes är lite bättre på för det är hon som brukar hålla i det. Så att ehmm men musik har vi såklart med i temat

I2- ja mm

RC- och då kopplar man ju det hela tiden

I2- på vilket sätt har ni då musik, är det...

RC- på helt olika väldigt många olika sätt, sa du att rim och ramsor det var...?

I2- ja

RC- ja det har vi ju, och vi har ju dans har vi ju, och vi sjunger

I2,I1- mmm

RC- och vi har ju rörelser till rörelsemusik och ehmm ja instrument kan jag inte säga att vi har haft så mycket men nu kommer vi att ha det för nu har vi köpt in en massa nya instrument

I1- vad roligt

RC- så det det blir ju lite gammalt, mycket tamburiner var det innan och det är inte så jättekul men vi har mer använt alltså händer och man klappar och så

I1, I2- mmmm

I2- hur uppkom idén till detta tematiska arbetet? Det här som du plockat fram material till?

RC- Vi utgår ifrån en metod, en sagodramatiseringsmetod utgår vi ifrån, ehh jag gör så för att ni ska kunna se (vänder pärmen med papper mot oss)

I2- ja men det är jättebra